

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 19CoP/11/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3818205221
Dátum vydania rozhodnutia: 17. 04. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Beáta Čupková
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2019:3818205221.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Beáty Čupkovej a sudcov JUDr. Viery Škultétyovej a JUDr. Radoslava Svitana, PhD. vo veci starostlivosti o maloletého R. D., nar. XX.XX.XXXX, zastúpený opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v W., dieťa rodičov R. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom N. W., S. XXXX/XX a V. D., nar. XX.XX.XXXX, bytom K., K. XXX/X, zastúpený Z. D., nar. XX.XX.XXXX, bytom K., K. XXX/X, o zvýšenie výživného, na odvolanie otca proti rozsudku Okresného súdu Prievidza, č.k. 15P/53/2018-71 zo dňa 21. januára 2019, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie m e n í tak, že z v y š u j e vyživovaciú povinnosť otca k maloletému R. zo sumy 65 Eur mesačne na sumu 85 Eur mesačne, počnúc 01.11.2018, ktoré výživné je otec dieťaťa povinný platiť k rukám matky dieťaťa, mesačne vždy vopred, najneskôr do posledného dňa predchádzajúceho mesiaca.

Tým sa m e n í rozsudok Okresného súdu Prievidza, č.k. 18P/47/2014-25 zo dňa 10.10.2014.

Nedoplatok na zročnom výživnom za obdobie od 01.11.2018 do 17.04.2019 vo výške 100 Eur je otec p o v i n n ý zaplatiť do 31.07.2019.

Žiaden z účastníkov n e m á n á r o k na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Súd prvej inštancie svojím rozsudkom zvýšil vyživovaciú povinnosť otca, naposledy určenú rozsudkom Okresného súdu Prievidza, č.k. 18P/47/2014-25 zo dňa 10.10.2014 zo sumy 65 Eur mesačne na sumu 100 Eur mesačne, počnúc 01.11.2018, ktoré výživné je povinný otec dieťaťa platiť k rukám matky dieťaťa, mesačne vždy vopred, najneskôr do posledného dňa predchádzajúceho mesiaca. Rozhodol, že nedoplatok na výživnom z titulu zvýšenia výživného za čas od 01.11.2018 do 31.01.2019 vo výške 105 Eur je otec povinný zaplatiť matke dieťaťa do konca mesiaca marec 2019. Vykonaným dokazovaním mal za preukázané, že na strane dieťaťa, ako aj otca, ako osoby k výžive povinnej, nastala taká kvalifikovaná zmena pomerov, ktorá odôvodňuje zvýšenie výživného. Predovšetkým poukázal na to, že od doby poslednej úpravy výživného v roku 2014 ubehlo viac ako 4-ročné obdobie. Maloletý je v súčasnej dobe žiakom X. ročníka základnej školy, má bežné výdavky na dieťa v jeho veku, jeho zdravotný stav je dobrý. Súd pri rozhodovaní zohľadnil, že maloletý sa venuje športovým aktivitám, hrá futbal. Ide o podstatné zvýšenie potrieb a výdavkov na maloletého, ktorá zmena vyvoláva potrebu zvýšenia výživného zo strany otca dieťaťa. U otca došlo k nepatrnému zvýšeniu príjmu z invalidného dôchodku, ktorý vzrástol zo sumy 324,60 Eur v roku 2014 na súčasných 345,20 Eur. Otec naďalej žije u svojich rodičov, zvýšil sa jeho príspevok rodičom zo sumy 150 Eur na sumu 200 Eur mesačne. Otec má mesačne výdavky na lieky v sume 30 Eur, výdavky spojené s návštevou lekárov predstavujú 30 Eur. Otec sa so synom nestretáva, na jeho výživu inak neprispieva, preto musí

byť jeho povinnosť výživy vyjadrená finančným plnením. Matka má príjem 772 Eur, ide o zvýšenie príjmu o viac ako 300 Eur. V čase poslednej úpravy výživného matka žila u svojich rodičov, jej výdavky na bývanie, nájomné, energie, internet, telefón predstavujú 300 Eur mesačne, z ostatnej sumy matka hradí náklady na stravu, domácnosť, hygienu, školské výdavky na syna a podobne. Matka pracuje ako vedúci pracovník (vedúca predajne B. B., s.r.o.), pracuje do neskorých večerných hodín, preto náklady na prepravu autom súd považuje za primerané. Matka pokrýva prevažnú časť potrieb maloletého, podporuje jeho športové aktivity a vyživovaciu povinnosť si plní aj výkonom osobnej starostlivosti. Otec sa na osobnej starostlivosti nijako nepodieľa, preto treba zohľadňovať jeho povinnosť výživy len finančným vyjadrením. Súd prvej inštancie návrh na zvýšenie výživného považoval za dôvodný a v zmysle ust. § 78 ods. 1, 3 Zákona o rodine považoval za primerané výživné v aktuálnom čase v sume 100 Eur. Vzhľadom na rozhodnutie o zvýšení výživného rozhodol aj o zameškanom výživnom.

2. Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote podal prostredníctvom svojej zástupkyne odvolanie otec, ktorý navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že návrh matky na zvýšenie výživného zamietne, alternatívne rozsudok súdu prvej inštancie zruší a vec mu vráti na ďalšie konanie. V odvolaní namietal, že súd prvej inštancie nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a namietal, že rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, čím uplatnil odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. b), f), h) CSP. Súdu vytýkal, že pri rozhodovaní nezohľadnil skutočnosti uvádzané zo strany otca. Rozhodnutím súdu by sa otec dostal do stavu hmotnej núdze, nastala by reálna hrozba exekúcie a hrozba trestného stíhania pre zanedbanie povinnej výživy. Zdôraznil, že povinnosťou súdu je pri rozhodovaní zohľadniť nielen odôvodnené potreby maloletého, ale predovšetkým možnosti a schopnosti povinného. Poukázal na to, že matka podaným návrhom navrhla zvýšiť vyživovaciu povinnosť otca k maloletému z dôvodu mylného predpokladu, že otec pracuje a jeho príjem dosahuje minimálne 1.000 Eur mesačne, preto žiadala zvýšenie výživného na sumu 200 Eur. Matka v návrhu uvádzala svoj čistý príjem 620 Eur a až pri doložení potvrdení o príjme bolo zistené, že jej skutočný príjem je 800 Eur, a to bez výživného, prídavkov na dieťa, daňového bonusu a príspevku zamestnávateľa na stravu, čo pri spočítaní predstavuje, že matka má k dispozícii 960 Eur mesačne. V podanom odvolaní otec spochybnil výdavky matky na cestovanie do práce, výdavky matky na zariadenie izby pre maloletého, výdavky na zakúpenie oblečenia, nakoľko matka pri úhrade používa zamestnaneckú zľavu, avšak doložené doklady boli bez tejto zľavy. Súdu vytýkal, že pri rozhodovaní nezohľadnil, že matke ubudol výdavok na úver v sume 82 Eur na auto. Nesprávne je konštatované, že matka nemala výdavky na bývanie, lebo bývala u rodičov, avšak pravdou je, že matka v návrhu z roku 2014 sama uvádzala, že rodičom prispieva na stravu a bývanie sumou 150 Eur mesačne, preto sa jej výdavky na bývanie a stravu nezvýšili o viac ako 300 Eur, ako uvádza súd. Uviedol, že výška jeho invalidného dôchodku sa zvýšila nepatrne, o 20 Eur na sumu 345,20 Eur, avšak výdavky otca sa zvýšili z dôvodu pretrvávajúceho nepriaznivého zdravotného stavu a snahy ho zlepšiť, alebo aspoň udržať v súčasnom stave a tiež aj z dôvodu, že aj jeho matka, u ktorej býva, sa stala invalidnou dôchodkyňou a naďalej nedokáže poskytovať to, čo mu doposiaľ poskytovala. Pokiaľ sa súd prvej inštancie k potrebe otca platiť určitú sumu rodičom vyjadril tým „však žije u rodičov“, neznamená to, že rodičia ho majú živiť. Rád by si zabezpečil vlastné bývanie s možnosťou zariadenia izby pre maloletého a jeho návštevy, rád by si zvýšil príjem, ale jeho zdravotný stav mu to neumožňuje. V prípade zvýšenia výživného na sumu 100 Eur bude musieť uvažovať nad využitím pôžičky, ktorú však nebude schopný splácať. Otec má vyššie výdavky ako príjmy, nemá si z čoho odkladať a nemá možnosť ani zaplatiť ročné výživné. V prípade právoplatnosti rozsudku sa otec dostane do väčších existenčných problémov než doposiaľ. Po splnení všetkých záväzkov mu neostane ani suma dosahujúca životné minimum. V rámci rehabilitácie využíva finančne menej náročnú možnosť, a to bicykel, pričom cyklistické oblečenie dostal ako dar. Zdravotný stav otca by si vyžadoval absolvovanie kúpeľnej liečby, ktorú si nemôže dovoliť, preto navštevuje len jednodňové kúpele. Lekárskou správou preukázal, že jeho zdravotný stav mu nedovoľuje pracovať, je dlhodobo nepriaznivý a zhoršuje sa.

3. Matka sa k podanému odvolaniu nevyjadřila.

4. Kolízny opatrovník uviedol, že vyživovaciu povinnosť, určenú napadnutým rozsudkom, považuje za primeranú veku a odôvodneným potrebám maloletého.

5. Krajský súd v Trenčíne, ako súd odvolací, preskúmal vec podľa § 65 a § 66 CMP bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné zmeniť podľa § 388 CSP.

6. Plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov (§ 62 ods. 1, 2 Zákona o rodine). Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov (§ 62 ods. 4, 5 Zákona o rodine).

7. Ako vyplýva z citovaných zákonných ustanovení, každý z rodičov je povinný vyživovať svoje dieťa. Vyživovacia povinnosť má niekoľko foriem. Môže byť plnená osobnou starostlivosťou, ale tiež poskytovaním vecných plnení, napríklad zakupovaním stravy, nákupom ošatenia, zabezpečením zdravotnej starostlivosti a podobne. Základnou podmienkou správneho určenia vyživovacej povinnosti rodiča k dieťaťu je vyhodnotenie nákladov na pokrytie odôvodnených potrieb dieťaťa. Náklady na dieťa predstavujú všetky náklady potrebné na uspokojovanie jeho potrieb. Medzi tie základné patrí bývanie, stravovanie, ošatenie, hygienické potreby a drogéria, zdravotná starostlivosť, školské potreby a náklady súvisiace s plnením školskej dochádzky, poplatky za záujmovú činnosť, prípadne primerané náklady na mobilný telefón. Iba základné bežné potreby dieťaťa pokrýva vyživovacia povinnosť rodičov len v tom prípade, ak sú možnosti a schopnosti rodičov slabé, alebo objektívne obmedzené a nedovoľujú poskytnúť dieťaťu viac. Uvedené náklady na uspokojovanie potrieb dieťaťa má pokrývať výživné od rodičov, keďže dieťa si ich samé nemôže zabezpečiť, nie je totiž schopné samé sa živiť. Náklady na potreby dieťaťa uspokojujú obaja rodičia, a to podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Súd zohľadňuje pri posudzovaní výživného aj výkon osobnej starostlivosti o dieťa, ktorým sa kompenzuje výživné vo finančnom vyjadrení. Cieľom ust. § 62 ods. 5 Zákona o rodine je zvyšovať plynule mieru rodičovskej zodpovednosti tým, že potreby rodiča môžu byť uspokojené až následne, keď si rodič zodpovedajúcim spôsobom splní svoju vyživovaciu povinnosť. Každý rodič má povinnosť v prvom rade zabezpečiť výživu svojho dieťaťa a až následne má právo využiť zostávajúce finančné prostriedky na uspokojovanie svojich vlastných potrieb, pričom zákon nerozlišuje, či ide o nevyhnutné životné potreby rodiča, alebo potreby iné.

8. Rozhodnutie o výživnom nie je rozhodnutím nemenným. Priznané výživné možno podľa § 78 ods. 1 Zákona o rodine zmeniť v prípade, ak sa menia pomery.

9. Ustanovenie § 78 Zákona o rodine vychádza z predpokladu, že výživné sa vždy určuje podľa stavu, ktorý existuje v čase, keď súd rozhoduje o výživnom. Plynutím času však môže nastať zmena pomerov ako na strane maloletých detí, a to nárastom ich odôvodnených potrieb, tak aj na strane rodičov, a to zmenou ich príjmu, zmenou ich majetkových pomerov, prípadne iných okolností.

10. V danom prípade z obsahu spisu vyplýva, že naposledy bolo rozhodované o výživnom pre maloletého R. rozsudkom Okresného súdu Prievidza, č.k. 18P/47/2014-25 zo dňa 10.10.2014, ktorým súd zvýšil vyživovaciu povinnosť otca s účinnosťou od 01.08.2014 zo sumy 40 Eur mesačne na sumu 65 Eur mesačne. V tom čase maloletý navštevoval materskú školu, matka dosahovala priemernú mesačnú čistú mzdu vo výške 445,91 Eur a otec bol poberateľom invalidného dôchodku v sume 324,60 Eur.

11. Od poslednej úpravy výživného uplynuli 4 roky. Pomery maloletého sa nepochybne zmenili, nakoľko nastala zmena spočívajúca v plynutí času a vzrastajúcim vekom maloletý začal navštevovať základnú školu. Maloletý je zdravý. Matka, ktorej je maloletý zverený do osobnej starostlivosti, a na ktorej sa otec vôbec nepodieľa, nakoľko sa s maloletým vôbec nestretáva, ani inak nekontaktuje, v súvislosti so zvýšenými nákladmi uvádzala a preukázala náklady spojené s úhradou oblečenia, športových potrieb a odevov na futbalový krúžok, obedy v škole, úhrada družiny a náklady na letný denný tábor. Všetky výdavky, na ktoré matka poukazovala, sú výdavkami bežnými a primeranými veku a potrebám maloletého. Z potvrdenia o príjme matky, z ktorého súd prvej inštancie pri rozhodovaní vychádzal, vyplynulo, že matka dosahuje priemerný mesačný čistý príjem 772 Eur, ktorá suma zohľadňuje aj otcom namietaný daňový bonus, aj výšku stravného. Matka (tak ako vyplýva z návrhu na začatie konania) návrh na zvýšenie výživného odôvodňuje v podstate tým, že „podľa bežnej praxe“ by mal otec na svoje dieťa prispievať približne výškou 20 % až 35 % zo svojej čistej priemernej mzdy s tým, že predpokladá,

že otec ako vodič nákladného auta zarobí minimálne 1.000 Eur a je presvedčená, že jeho príjmy sú v súčasnosti o dosť vyššie ako príjmy jej. Matka vychádzala z predpokladu, že otec je zamestnaný a jeho príjem mu umožňuje platiť vyššie výživné. Vykonaným dokazovaním však bolo preukázané, že otec je poberateľom invalidného dôchodku v sume 345,20 Eur, miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je 75 % a podľa lekárskej správy sa nepredpokladá jeho pracovné zaradenie ani na čiastočný pracovný úväzok. Otec, na rozdiel od matky, ktorá má samostatné bývanie, býva u svojich rodičov a iným spôsobom okrem platenia výživného sa na výchove maloletého nepodieľa; jeho jedinou rodičovskou povinnosťou je platiť výživné.

12. Posudzujúc zistené skutočnosti jednotlivito a vo vzájomných súvislostiach odvolací súd súhlasí so záverom súdu prvej inštancie, že v danom prípade boli splnené hmotnoprávne podmienky na zmenu (zvýšenie) vyživovacej povinnosti otca k maloletému. Aj keď je nepochybné, že v čase rozhodovania súdu možno konštatovať zmenu pomerov na strane maloletého, ktorá nepochybne súvisí s odôvodneným nárastom jeho potrieb, čím bol daný dôvod na zvýšenie vyživovacej povinnosti, zmena rozsahu vyživovacej povinnosti je vždy limitovaná možnosťami a schopnosťami povinného rodiča. Otec je invalidný dôchodca a v súčasnosti sa žiadne jeho pracovné zaradenie nepredpokladá, preto jeho jediným príjmom je invalidný dôchodok, z ktorého má preukázateľné výdavky na lieky 30 Eur, výdavky na cestovné na návštevu lekárov 30 Eur, ďalšie nepreukázané, ale nepochybne predpokladané výdavky na udržanie, resp. zlepšenie zdravotného stavu, preto zohľadniac tieto pomery, možno za primerané považovať výživné v sume 85 Eur mesačne. Súdom zvýšené výživné, podľa názoru odvolacieho súdu, zohľadňuje celkový vývoj životných nákladov maloletého od doby poslednej úpravy výživného, ktorá suma je dostatočná na úhradu bežných odôvodnených potrieb maloletého a zodpovedá aj možnostiam, schopnostiam a majetkovým pomerom otca.

13. S poukazom na vyššie uvedené odvolací súd vyhodnotil odvolanie otca za dôvodné, preto rozsudok súdu prvej inštancie zmenil a rozhodol o zvýšení výživného s účinnosťou od 01.11.2018 zo sumy 65 Eur na sumu 85 Eur mesačne. S prihliadnutím na zmenu rozsahu vyživovacej povinnosti odvolací súd rozhodol aj o nedoplatku na zročnom výživnom za obdobie od 01.11.2018 do 17.04.2019 s tým, že tento nedoplatok za 5 mesiacov pri zvýšení výživného o 20 Eur predstavuje sumu 100 Eur, ktorú uložil otcovi zaplatiť do 31.07.2019.

14. O trovách konania rozhodol odvolací súd podľa § 52 CMP.

15. Rozhodnutie bolo senátom Krajského súdu v Trenčíne prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).